

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**«СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОСТТРАЖДАЛИМИ У ВОЄННИЙ
ПЕРІОД»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна робота”

Спеціальність І 10- Соціальна робота та консультування

.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціальна робота з постраждалими у воєнний період
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
Е-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Соціальна робота з потерпілими у воєнний період» – складова блоку обов’язкових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних працівників. Дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» на другому курсі, у третьому семестрі. Вона орієнтована на підготовку фахівців, які здатні надавати соціальну допомогу особам, які постраждали внаслідок війни, зокрема внутрішньо переміщеним особам, біженцям, ветеранам та їхнім родинам. Курс охоплює теоретичні аспекти соціальної роботи в умовах воєнних конфліктів, включаючи психологічні, соціальні та економічні наслідки війни для населення. Студенти ознайомляться з принципами і методами надання соціальних послуг, психологічної підтримки, реабілітації та адаптації постраждалих. Особлива увага буде зосереджена на етиці соціальної роботи та співпраці з іншими організаціями для забезпечення комплексної підтримки постраждалих осіб. Курс передбачає як теоретичні, так і практичні заняття, спрямовані на розвиток професійних навичок для ефективного вирішення соціальних проблем у воєнний період.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення студентів із особливостями соціальної роботи з постраждалими у воєнний період та виокремити практики соціально-психологічної підтримки, допомоги, супроводу, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції осіб, які постраждали у воєнний період.</p> <p>Основні цілі вивчення навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розкрити особливості соціальної роботи з постраждалими у воєнний період; – визначити сутність діяльності державних організацій, служб і благодійних фондів з постраждалими у воєнний період; – ознайомити студентів з практиками соціально-психологічної підтримки, допомоги та супроводу осіб, які постраждали у воєнний період; – визначити техніки педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Загальні компетентності: ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку</p>	

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги особам та їх сім'ям.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
третій	Соціальна робота та консультування	другий	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам.р об.
Тема 1. Організація надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	2	2	4
Тема 2. Діяльність кризового стану в умовах воєнного стану	2	2	4
Тема 3. Групові форми підвищення батьківської компетентності у системі психосоціальної допомоги	2	2	4

дітям і сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій			
Тема 4. Зміст соціальної роботи у воєнний час	2		6
Тема 5. Технології соціальної роботи, які використовуються в умовах воєнного стану	2		8
Тема 6. Використання арт-терапевтичних технік у роботі з постраждалими у воєнний період	2	2	4
Тема 7. Соціальна робота з військовослужбовцями та їхніми сім'ями в умовах воєнного стану		2	6
Тема 8. Діяльність державних організацій, служб і благодійних фондів з постраждалими у воєнний період		2	6
Тема 9. Форми психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій		2	6
Тема 10. Техніки самопомоги під час воєнного стану		2	6
Тема 11. Допомога в адаптації та розвитку навичок подолання кризової ситуації у внутрішньо переміщених осіб		2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Рейтинговий показник</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th> </tr> <tr> <th>Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика</th> <th>Залик</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A (відмінно)</td> <td>Відмінно</td> <td rowspan="4" style="text-align: center;">Зараховано</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td>B (добре)</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Добре</td> </tr> <tr> <td>75-81</td> <td>C (добре)</td> </tr> <tr> <td>64-74</td> <td>D (задовільно)</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Задовільно</td> </tr> <tr> <td>60-63</td> <td>E (задовільно)</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Незадовільно</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">Незараховано</td> </tr> <tr> <td>1-34</td> <td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td> </tr> </tbody> </table> <p style="margin-top: 20px;">Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 15 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу).</p>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
Рейтинговий показник	Оцінка ECTS			Оцінка у національній шкалі																							
		Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик																								
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																								
82-89	B (добре)	Добре																									
75-81	C (добре)																										
64-74	D (задовільно)	Задовільно																									
60-63	E (задовільно)																										
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																								
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																										
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті</p> <p>Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя</p>																										

	<p>Стефаніка (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.);</p> <p>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаніка (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)</p>
Семінарські заняття	<p>Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. <p>Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.</p> <p>Максимальна кількість балів з курсу на практичних заняттях - 25 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Допуском до іспиту є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи.</p> <p>Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаніка:</p> <p>https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvac-hiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування.</p> <p>Форма контролю – екзамен. Форма здачі – тестування.</p> <p>Максимальна кількість балів за іспит – 50.</p> <p>Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни.</p> <p>https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань.</p> <p>Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності.</p>	

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов’язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання [https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf)

[polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf)

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Акименко Ю. Як допомогти родині учасника бойових дій : [методичний посібник для соціальних працівників і психологів]. Десна Поліграф, 2017. 144 с.
2. Буряк О. Шляхи та методи реабілітації осіб з «військовим синдромом» та посттравматичним стресовим розладом . *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. Х., 2015. Вип. 3. С. 137–141.*
3. Буряк О. Військовий синдром «АТО»: актуальність та шляхи вирішення на державному рівні. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. Х., 2015. Вип. 2. С. 176–181.*
4. Допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту довідник вихователя дошкільного навчального закладу / Н. В. Пророк, С.А. Гончаренко, Л.О. Кондратенко та ін., за ред. Н.В. Пророк. Слов'янськ : ГІФ1 «Канцлер», 2015. 84 с.
5. Євдокимова Н. Дорога змін: ефективне спілкування у кризових умовах життя : посібник із психології для «чайників». Миколаїв, 2016. 116 с.
6. Кучеренко С. Організаційні особливості соціально-психологічної адаптації військовослужбовців, які брали участь у бойових діях, до умов мирного життя. *Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. 2017. Вип. 21. С. 66–74.*
7. Лемко Г., Дмитрук А. Сексуальне насильство як військовий злочин. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 142-146.
8. Олексюк Н. Основні ресурси соціального супроводу сімей військовослужбовців в умовах реформування Збройних сил України / Н.С. Олексюк [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=10.%09%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%8E%D0%BA+%D0%9D
9. Особистість, суспільство, війна : тези доп. учасників міжнар. психол. форуму (м. Харків, Україна, 15 квіт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Нац. поліція України та ін. Харків : ХНУВС, 2022. 132 с.
10. Пам'ятка для сімей військовослужбовців, які повернулися з зони АТО / за ред. Майстренко Т. М., пер. з англ. Масик О. Л. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://psyservice.org/wp-content/uploads/2015/03/Повернення-із-зони-бойових-дій.pdf>.
11. Підготовка психолога-практика до використання малюнка в діагностико-корекційному процесі (психодинамічний підхід) : навч. посібн. / уклад. Н. В. Гриньова. Умань : Візаві, 2014. 174 с.
12. Самойленко В., Яковенко Н., Петряшев І. Медична і соціальна реабілітація : підручник / 2-евид., переробл. і допов. Київ Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 464 с.
13. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту : монографія / В. С. Гічун, та ін. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 324 с.
14. Терещук А. Д. Основні аспекти психологічної допомоги постраждалим внаслідок воєнної травматизації.
<http://apps.vcho1onv.org.ua/data/lm/v9/i12/28.dfd>
15. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу: монографія Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос [та ін.]; за ред. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 178 с.
16. Тополь О. Соціально-психологічна реабілітація учасників антитерористичної операції. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2015. Вип. 124. С. 230–233.*

17. Чапляк А. Основні напрямки реабілітації учасників бойових дій. *Україна. Здоров'я нації*. 2018. №3/1 (51). С. 59–61.

**Викладач _Лемко Г.І.. доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи**